

constituie fundalul necesar, pe care se detașază cu forță dramatică, atent urmărute regizoral, personajele, minate de pasiuni mistuitoare. Într-o omogenitate stilistică vizibilă, actorii practică un joc energetic, cu efuziuni temperamentale, deservind o inedită galerie tipologică. E-am reținut îndeosebi pe Ksenia Ivanovici, Branislav Ierinić, Mida Stevanovici, Liuba Kovacevici, Predrag Manoilovici și Vera Cinkici. Modalitățile interpretative s-au arătat în consonanță cu decorul monumental, bogat în conotații (realizator, Mimir Denić), și ale cărui detalii realiste se subsumează aurei emoționale, cu muzica (Voislav Kostić) și cu coregrafia (Branko Marković); la toate nivelurile reprezentației se manifestă consecvent concepția artistică potrivit căreia scena este un loc de desfășurare a naturii omenestii atotcuprinzătoare, nefiindu-se să-și dezvăluie ameteala simțurilor, dar proslăvind rigoarea normelor morale.

■ GÎLCEVILE DIN CHIOGGIA de Goldoni

La polul opus, acordind credit sentimentelor labile, glumind cu nestatornicia, persiflind inconsistența caraghioaselor conflicte, pulverizind caracterele, dinamitind situațiile dramatice-cliseu, jucindu-se de-a teatrul, se situează reprezentația goldoniană semnată de regizorul-oaspete italian Paolo Mageli, în co-

laborare cu scenograful Dušan Bistić. Decorul *Gilcevilor din Chioggia* este un punct forte al montării — un dezor pe cît de ingenios, pe atît de amuzant și de poetic: căsuțe de lemn risipite pe o plajă albită de soare, zgîlțite de intemperii, dar și de furtunile istoriei, mișcate la vedere chiar de către interpreți, sau „sala tribunalului”, care coboară din podul scenei, cu uriașe manechine ale juraților, manevrate la comandă, dincolo de rolul lor funcțional, au adus reprezentației o notă meditativă, subliniind atotputernicia timpului, care spulberă totul... Regizorul a vrut, peșeme, o lectură scenică polemică față de ultimele montări goldonice, în vogă, azi, în lume; el a polemizat în primul rînd cu Strehler, cu spectacolele sale, de superbă reconstituire realist-poetică. Aceste *Gilcevi* sînt pretextul unor jocuri scenice, realizate cu bucurie și candoare, sursa unor frenetice exerciții de ritm și dicție, de mișcare și comportament, în care recunoaștem dorința, justificată, de improspătare a mijloacelor exprimării actoricești, a întoarcerii la originile teatrului, la stilul lustronic și la efectele reprezentației populare, de bilci. Au excelat, în acest sens, Olivera Markovici, Zorița Mirkovici, Dobrița Stoinić, Miloș Jutić, Miki Manoilovici, Bogici Bošković, Marko Nikolici și Dušan Iakšići. Ei au știut să releve, cu grație, condiția eternă a Actorului, rolul lui de desfătător al celorlalți, arătîndu-ne, în finalul cu totul neașteptat, cum măștile cad, cum veselie se șterge de pe chipuri, făcînd loc expresiei gînditoare, proprie Artistului, răspunzător pentru grijile oamenilor.

Mira Iosif

TEATRUL NAȚIONAL SÎRB DIN NOVI SAD

BOSTANUL GĂUNOS de Jovan Sterija Popović

Într-o atmosferă voioasă, cu nenumărate aplauze la replică, s-au desfășurat cele patru spectacole pe care Teatrul Național Sîrb din Novi Sad le-a reprezentat la Constanța, Mangalia, Tulcea și Cobadin, cu comedia *Bostanul găunos* de Jovan Sterija Popović.

Instituție dramatică ființînd din anul 1861, Teatrul Național din Novi Sad, erodincios unui program de valorificare a dramaturgiei originale, clasice și contemporane, a reușit să transforme bătrîna comedie într-un spectacol modern, cu adresă la actualitate. Satirizarea tendinței de parvenire a unor reprezentanți ai claselor mijlocii, care vor să-și cumpere un loc mai bine situat în ierarhia socială, stîrnuind caraghios să-și rafineze comportarea și limbajul și căutînd alianțe matrimoniale onorabile — temă molierescă (c

destul să cităm *Burghezul gentilom*), care apare și în nenumărate alte piese ale dramaturgiei universale — este și tema acestei clasice comedii sîrbești. Spectacolul se impune prin calitatea realizării lui regizorale și actoricești. Sub mina inspirată a regizorului Dejan Mijać, mărturisirea din caietul-program capătă viață: „În elucidarea prejudecății care dănuia în jurul lui Sterija, înțelegerea noastră nu înseamnă decît o contribuție discretă la cunoașterea aceluia Sterija pe care noi îl considerăm contemporanul nostru”. Realizarea spectacolului angajează actori cu mare putere de compoziție și cu talent comic nativ, a căror ierarhizare e dificilă. Fie că e vorba de văduva bogată, Fema, jucată cu aplomb și cu naivitate de Dobrița Šokica, fie că, în rolul fiicei Evica, actrița Milena Bula-tović ripostează cu încăpăținare tipic țărănească, hazul ciocnirilor reiese nu atît din situații cît din caracterele conturate de actrițe. Cu egală măiestrie, li se alătură Stevan Gardinovački, în rolul argatului Jovan. Hinka Suvačar, în slujnica Anča, Zaida Krimšahalov, în Sara, Stevan Salajić, în filozoful

Ruzićić, Vasa Vrtipražki, în Vasilije, și Rade Kojadinović, în Mitar.

Nu întâmplător, spectacolul a fost distins cu Marce Premiul la ediția a XIX-a, din anul 1974, a Festivalului de teatru din Iugoslavia, ce poartă numele lui Jovan Sterija Popović, într-o competiție cu alte 20 de teatre, iar regizorul și multor actori li s-au

acordat, în mai multe împrejurări, premii și mențiuni.

După mai bine de șase ani de la premieră, timp în care s-a jucat de peste două sute de ori, spectacolul a dobândit o siguranță desăvârșită, dar este, în același timp, proaspăt și plin de viață.

Romeo Profit

Teatrul pentru copii și tineret din Subotica Fantezie și bun-gust

Oaspete al păpușarilor din Craiova (unde cele două echipe de artiști, români și iugoslavi, au realizat un bagaj și util schimb de experiență). Teatrul pentru copii și tineret din Subotica a onorat și Festivalul bucureștean „Arta și copilul”, prezentând una dintre premierele actualei sale stagiuni, *Smeul nătăflet*.

O montare limpede și veselă, în care povestea simplă a unui smeu dolofan, îndrăgostit pînă peste cap de o firavă prințesă (pe care nu reușește, însă, s-o cucerească și s-o ia de nevastă, din pricina slăbiciunilor lui de caracter) a câștigat, prin far-

mecul voios și priu ironia subțire a jocului scenic. Sulița peripețiilor din basmul lui Miroslav Nastasijević, prelucrat cu pricepere, relevându-i-se semnificațiile actuale, de Svezlana Sarić a dobândit un pregnant relief comic datorită fanteziei și bunului-gust al regizorului Zoran Sarić. Punctată de cîtece sprintare, de pași de dans, montarea și-a dobândit bogăția de nuanțe prin interpretarea spontană și dăruită a actorilor Dorde Rusić, Stevan Popović, Melanija Kolosnjaj, Miroslav Marković, Ana Radaković, Vida Jovanović, Josif Vujkov, care au

animat prinți și prințese, slujitori, telali și, bineînțeles, un smeu „demitizat” cam spăimos.

Am admirat frumusețea costumelor realizate de Marija Zidaric, cu multă ingeniozitate, din petece de pînă, în toate nuanțele galbenului și ale portocaliului.

Cuvinte de laudă se cuvîin și scenografului Dragomir Petrović, pentru desenul sugestiv al palatului: cîteva stinghii colorate în roz și galben, o construcție airdoma castelelor pe care le clădesc copiii, din cubulețe de lemn.

Valerla Ducea

Teatrul de păpuși din Ljubljana Un spectacol optimist

Artiștii marionetiști sloveni — oaspeți ai orașelor Sibiu, Mediaș, Cisnădie — au animat, în dreptunghiul scenei, universul fantastic al basmului popular sloven *Pasărea de aur*, ingenios prelucrat de Dušan Jovanović, Gorazd Matjaz și Mitja, fii de împărat, pornesc, pe rînd, în căutarea păsării care a furat merele de aur din grădina palatului; primii doi eșuează, Mitja, mezinul, frate bun cu Prislea, se împrietenește cu ursul cel binevoitor, află locul tainic în care sălășluia pasărea de aur, eliberează pe frații săi mai mari din captivitate, reușește să răpească o neasemuit de frumoasă sirenă, face să cînte iarăși pasărea de aur — ceea ce îl însămănătoșește pe împărat; totul se încheie cu o nuntă ca-n povești.

Cu ajutorul marionetelor și utilizînd o plastică inspirată de elemente decorative ale

artei populare (scenograf, Tomaž Kržišnik), regizorul Zvonc Sedlbauer compune o atmosferă mirifică: pasărea de aur, siluete de căluți străvezii, plutitori, o sirenă diafană, un urs parec de turtă dulce, ceata tilharilor — deosebit de sugestiv reprezentată prin cîteva perechi de ghebe gigantice — au apărut ca elemente de fantastic tratate cu umor și fantezie. Marionetele, diferențiate și printr-o iscusită minuire, sînt în acord cu interpretarea vocală. Împăratul, coplesit de lingușirile sfetnicilor (voce: Laci Gigoj; minuire: Breda Hrovatinova), Gorazd și Matjaz, feciorii săi mai mari (voci: Vera Stichova, Alenka Pirjevac; minuire: Zora Dobečičeva, Peter Dougan), Mitja, mezinul triumfător (voce: Nadja Vidmar; minuire: Marko Velkavrb), Ursul cel simpatie și generos (voce: Nace Simončič; mi-

nuire: Božidar Jokič), Hoțul (voce: Marjan Troben; minuire: Jernej Slapernik), Paznicul (voce: Blaz Vizintin; minuire: Brigita Vuga), Călăul (voce: Jože Zahar; minuire: Stojan Pate), s-au impus în prim-plan; contribuții importante au adus și alți actori, ca Anton Cerar, Miro Sedmak, Tomislav Bevanda, Salka Bašič.

Un spectacol optimist, care stimulează reacția copiilor, le înaripăză aspirațiile, justificînd, o dată în plus, opțiunea repertorială generală a Teatrului de marionete din Ljubljana, în preocupările căruia basmul ocupă un loc important. Cîteva titluri sînt elocvente în acest sens: *Pasărea albastră* de Maurice Maeterlinck, *Prințul fericit* de Oscar Wilde, *Privighetara* de H. C. Andersen — E. Pavliček, *Buratino*, *Bușnița Oka* ș.a.

Mircea Petre Suciuc